

Viktor Jerofejev

PUŠKINOVA DECA

S a š a. Zdravo, deco, naš tata je umro.

M a š a. Sunce ruske poezije je zašlo.

G r i š a. Uvek si bila prišipetlja.

M a t a š a. Kada me je Đeržinski vodio na streljanje, pogledala sam ga u oči i rekla: „Ja sam Marusja Puskina. Upravo mi niču zubići. Ne umem da izgovorim slovo š”.

G l a š a. I šta je bilo?

M a š a. Nije me streljao.

S a š a. Ti si, Marusja, da ti pravo kažem – huliganka.

G r i š a. Imala je sreće. Mada bi bilo najbolje da nam je otac ovde.

N a t a š a. Zašto je umro? Da se nije otrovao? Sasvim sam zaboravila da pitam mamu, od čega je bio bolestan.

S a š a. Pa još nije umro. Umire, ali još nije umro. Eno ga kako se muči. Samo sam se šalila.

M a š a. Znači, sunce još nije zašlo za postelju?

N a t a š a. Ni govora. A ja sam poverovala da je umro.

S a š a. Sigurno će umreti, mada je mama rekla da postoji mogućnost da se izvuče.

G l a š a. Dvoboji su zabranjeni. Neprijatno mi je što je hteo da ubije drugog čoveka u dvoboju.

S a š a. Dolazio je francuski doktor. Isprobao je na svinjama novi preparat protiv trovanja krvi. Predlaže da ga isproba i na tati.

G r i š a. Mama je rekla da mi odlučimo o tome. Kao naslednici.

M a š a. Pa, kao naslednici ćemo, naravno, i odlučiti.

G r i š a. Da stavimo na glasanje? Prosta većina? Ili kao u Poljskoj: ako je jedan protiv, predlog ne prolazi.

N a t a š a. Neka bude kao u Poljskoj. Tako je zabavnije.

G l a š a. Kako se zove preparat protiv svinja?

S a š a. A zašto sada ne kukate i ne plačete? Penicilin.

M a š a. Kakva gadost. Zar se nije mogao nazvati malo lepše?

G l a š a. Naprimer, Jevgenije Onjegin.

G r i š a. Odvratan naziv.

S a š a. A kako je nazvao nas? Saša, Maša, Griša, Nataša, Glaša – svi na ŠA.

M a š a. Saša, Maša, Griša, Nataša, Glaša. Stvarno, zašto na ŠA?

S a š a. Ima u tome nečeg francuskog.

G r i š a. Ukratko, nečeg mačijeg. Mi smo za njega – mačke.

N a t a š a. Čisto izrugivanje.

M a š a. Ja plačem. Niču mi zubi.

G r i š a. Nemoj da lažeš.

N a t a š a. A ko, u stvari, plače?

G l a š a. Tuga božja. S druge strane, uvek me je bilo sramota zbog njega. Voleo je nedopečeno, krvavo meso. Odvratno. Jeo je salatu od cikorije sa paradajzom, i prelivao je maslinovim uljem i sričetom. Od prejedanja mu je narastao stomak. Okrugao kao kod Bude, sa kovrdžavim maljama. Povraćalo mi se. Nisam mogla da sedim za istim stolom s njim. Sada su taj stomak probušili metkom.

N a t a š a. Pritiskao nas je svojim očinstvom. Proganjao nas je sa ženskim gaćicama u rukama i vikao da se nismo usudile... „Da se niste usudile da sušite gaće u kupatilu na radiatoru! To nije evropski!”

S a š a. Sećate se, dolazio nam je u dečju sobu, milovao naše okrugle glavice i govorio sa suzama u očima: „Puškinova deca su neuspela”.

G l a š a. Pa da. Govorio je da je sve učinio za nas, upisao nas na univerzitet, slao svako leto na ferije u francuske Alpe, dobro nas poženio i poudavao za plemiće. I da nam više nikada neće telefonirati. Nikada nas neće zvati telefonom.

G r i š a. Hteo je da odrastemo u izuzetne ljude. Trebalo je da postanemo gusari i prostitutke. Onda bi bio ponosan na nas.

G l a š a. Zvao me je koralom, govorio je da su koral i oral – reči istog korena, nabijao mi komplekse, mrzeo lutke sa kojima se igram, mrzeo moje bele miševе i ptice, ismevao moj niski rast, mada ću ja na kraju biti viša od njega, a u isto vreme krišom posmatrao kako sedim na noši.

M a š a. Mesečno jednom je sa strogim izrazom lica proveravao da li mi rastu dlačice na pubisu, i zahtevao da pišem priče i povesti iz seoskog života.

G l a š a. Mene je mrzeo zbog mastitisa, i što mi se zbog toga vulva osećala na materiju, ismevao je moje sise.

G r i š a. Na koji način?

G l a š a. Hteo je da ih otkine.

N a t a š a. A mene je imao analno, još kad sam imala šest godina. Mami se to uopšte nije dopalo.

S a š a. Kada me je prvi put poševio u guzu, mislio sam da ću umreti od bola. A on je rekao da će me tako možda odučiti od tupoglavosti.

G r i š a. A sa mnom je učinio nešto tako, da je strašno i izgovoriti.

M a š a. Ispričaj nam! Mi smo sve ispričali a ti – ništa!

G r i š a. Neću.

N a t a š a. Grišenjka, ispričaj. Pa ti si oficir. Ti moraš.

G r i š a. Nizašta na svetu.

G l a š a. Jeo je tvoj izmet? Jesam pogodila?

G r i š a. Još gore. Ne, neću da kažem.

M a š a. Onda glasam za smrt Puškina. Jasno?

G r i š a. Pa glasaj.

M a š a. Neko lupa na vrata. Kako su samo nestrpljivi. Saša, zaključaj vrata.

S a š a. Mama je molila da se ne odugovlači sa odlukom. Nikada nas nije gledao u oči. Oči su mu igrale. Ne padam na lepote prirode, svi ti tatini kavkazi i bestragije mi se gade. Ono što ja volim je novac. Novac je ono što stvarno cenim. Da mi dobro plate, ja bih postao genije.

M a š a. Kako se zove onaj francuski lekar?
G r i š a. Šta će ti? Mislim, doktor Paskal.
G l a š a. Koliko je godina Puškinu? Blizu četrdeset? Starac! Kad umre, srešće ga Bog i pitati: ko si ti? A, ti si taj Puškin! I Bog će onda napraviti grimasu.
M a š a. Ti si, Saša, riđ. Otkud sad pa riđ? U našoj porodici nema riđih. Ti nisi njegov, je li tako?
N a t a š a. Saša je od Dantesa.
G r i š a. Ja sam od Nikolaja Prvog.
G l a š a. Ćuti. To ionako svi zanju.
S a š a. Car je poslao telegram za Puškina. Evo ga. Pročitaću ga u stavu mirno.
G r i š a. I mi ćemo isto ustati.
S a š a. Ako Bog ushte da se više ne vidimo na ovom svetu, primi moj oproštaj...
M a š a. Dobri car. Oprostio mu je dvoboj.
S a š a. ...i savet da umreš kao hristjanin, piše sa „ja”, svojom carskom ortografijom, i da se pričestiš, a o ženi i deci ne brini. To će biti moja deca, ja preuzimam brigu o njima”.
G l a š a. To menja celu stvar. Deco, da sednemo? Ma kakav penicilin. Koješta.
M a š a. Znači, i naša mama će isto biti careva ćerka.
G r i š a. I opet sam ja od Nikolaja Prvog, a naša Glaša – iz štale, bolje neka se pokrije ušima. Ja ću, možda, biti Aleksandar Drugi. Oslobođiću kmetove i razneće me mina.
M a š a. Car će nam dati novaca. Kao nekakvim prosjacima. Puškin je sve propio, prespavao i propustio kroz dupe. Posećivao je javnu kuću.
N a t a š a. Tucao je sve što miče, osim mame.
G l a š a. Otkuda onda mi, da mi je znati.
S a š a. Mama se pretvarala da je frigidna. Otac je tovario i uzgajao u njenom stomaku embrione kao ribice, dok se ona vešto vadila na svoje ženske stvari.
G l a š a. Kada je kretao na taj dvoboj, ja sam bila za Dantesa.
G r i š a. A ja posećujem javnu kuću. To me čini bliskim Puškinu. Ja ću možda da glasam za onog francuskog doktora.
G l a š a. Zašto je otišao na Senatski trg? Zašto?
S a š a. Nemoj da dramiš. Uvek je voleo da se pravi važan. Višak socijalnih ambicija. Oni, kojima je bilo do dobrog života, lako su mogli da uđu u visoko društvo, kao Žukovski. Danas se jasno vidi da je feudalno uređenje imalo nesumnjivih pluseva.
G l a š a. On je želeo em da bude prihvaćen od visokog društva em da bude slobodan od njega. I da živi i da oseća smisao života. E to ne može. Opet neko lupa.
M a š a. Još nismo doneli odluku. A njegovo vreme ističe.
G l a š a. Ne, on nije želeo da budemo kao on. Sećate se šta je rekao za Sašku: ne dao bog da krene mojim tragom, da pesnikuje i zavađa se s carom.
S a š a. Lagao je. Želeo je da i ja pišem stihove. Bio je spreman da mi plaća rublju po stihu. Klećao je preda mnom: „Saša, anđele, piši! Saša, budi Pugačov!” Tražio sam za stih dva i pedeset. Zbunio se. Postao tako ranjiv. Odbio sam ga.
M a š a. Ne razumem zašto je onaj Francuz odlučio da na njemu isproba svoj lek. Pa Puškinovi stihovi nikako ne zvuče na stranim jezicima. Sećam se čudesnog trenu. Kako to

deluje na francuskom? Šta se smežete? Ili: prenoćio oblačak zlatan... Eto vam primera čiste banalnosti.

S a š a. Stvar je u tome što je to majmunče u svemu imalo sreće.

N a t a š a. Bio je veoma surov prema ženama. Koristio ih je, kao Voroncovu s Rajevskom.

Od dade je napravio pijanicu. U svakom gradu je imao verenicu: u Taškentu, Berlinu, Milanu, Tokiju.

G r i š a. Tamo nije bio.

N a t a š a. Birao je sebi verenice i u gradovima do kojih nije dospao.

G l a š a. Ispio je iz nas sve životne sokove. Iscedio nas je kao pomorandžu, još pre našeg rođenja. Bolje da smo se rodili od nekog jedrog kočijaša.

N a t a š a. Ne volim pomorandže, ja sam za bananu. Da mi lepo sahranimo taticu kao dvorsku ludu, a mamica neka i dalje pleše na Aničkovim balovima.

M a š a. Više je brinuo za svoje knjige nego za decu. Uopšte ne volim njegove stihove. Da budem iskrena, meni se dopada Ljermontov.

N a t a š a. A meni – Peljevin. Za jednu noć sam ga celog pročitala. To je kultna figura. Kao Zagoskin.

G l a š a. A ja uopšte ne volim da čitam. Ja volim da se molim. On nije verovao u Boga.

S a š a. Puškin i Bog – to su dva nespojiva pojma. Jedna od najbanalnijih tema je odnos Puškina prema Bogu. Bio je prvi koji je, u duši, napisao reč Bog malim slovom.

M a š a. Nije voleo Domovinu. Posrao se na ruski narod. Družio se sa onim ludakom, Čaadajevom. Popovima je zamerao dugačke brade. Sve jorgane je vukao na sebe.

G l a š a. Nije imao prijatelja. Sa svima se posvađao.

N a t a š a. Evo, recimo, Nikita Mihalkov je pošteniji od Puškina.

M a š a. To nije teško. Puškin je bio crni arapin.

S a š a. Kritika ga nije zarezivala.

M a š a. Zato smo mi ovakve nakaze. Sa ispučenim čelom.

S a š a. Bio je površan otac. Brinule su ga moje ospice, ali nekako uzgred, s visine.

G l a š a. Da je Puškin živeo u doba Hitlera, uništili bi ga kao nižu rasu.

S a š a. Hitlerova deca su ispala rasnija nego Puškinova.

G r i š a. Pisao je psovačke stihove. Protiv cara.

S a š a. Podlac, pisao je protiv Poljske. Protiv Evrope. Sa Žukovskim je objavio ogavnu brošuru „Povodom zauzimanja Varšave“. Nemci, da bi pokazali dubinu njegovog pada, već šesti put prevode taticinu paskvilu „Klevetnicima Rusije“. Nije bio nikakav demokrata.

M a š a. Zašto je Dantes gađao Puškina u meki trbuh?

S a š a. Namerno. Da bude što smešnije.

M a š a. A da je pogodio?

G r i š a. U Dantesu ima nešto od Dantea.

G l a š a. Znači, naša mama je svetica? Ne?

N a t a š a. Da, naš tatica je bio tužni ženskaroš. Ni u kome nije pronašao svoj ideal.

M a š a. Mama se natrpela. Sve je izgubio na kartama. Nije bilo novca za sahranu.

S a š a. Nikada nije bio u inostranstvu, osim u Jermeniji. Bio je duboko provincijalan čovek.

G l a š a. Jednom, kroz dvesta godina, ljudi će se pitati: a šta je, u stvari, napisao Puškin?
 I šta ćemo im na to odgovoriti?

S a š a. Sve sami, s oprostjenjem, aforizmi.

M a š a. Zbog kojih su ga prognali.

G l a š a. Prognali? Kuda?

N a t a š a. Nikuda. Sve je izmislio, dupeglavac.

G r i š a. Nedonošče.

N a t a š a. Majmun. Tako liči na majmuna, da se posluga cereka, ne može da se uzdrži.

G l a š a. Jednom je poklonio mami providnu spavaćicu i rekao da su njegovi stihovi isto tako providni, kroz njih se sve providi.

N a t a š a. Ako je išta na svetu banalno, onda je to on.

M a š a. Nije voleo pravoslavnu crkvu. Nikada nije postio. Nije ga Gogolj bez razloga mrzeo.

G l a š a. Ni posluga ga nije volela. Onako pijanog, u prljavom kućnom mantilu. Svuda naokolo ljubavnice: Nemice, Amerikanke. Uvek je zaudarao. Na mokraču.

N a t a š a. A šta i da očekuješ od crnog arapina.

G r i š a. Mama je uvek držala stranu njegovih kritičara. Grozila ga se, kao i mi. Ždrebeće rzanje njegovih olakih reči dovelo ju je do užasa. Nekoliko desetina poema je iskidala i izbacila napolje. Noću je znala da zapomaže. Dopuzavala je četvornoške kod nas u dečiju sobu i govorila kako ga mrzi.

G l a š a. Na svakog je kidisao, vikao, obrecivao se. Zli patuljak sa dugim zanokticama. Čim umre, treba hitno zabraniti objavljivanje njegovih stihova, a arhiv smesta uništiti. Niko neće ni primetiti, osim pijanog Naščokina.

N a t a š a. Puškin je običan grafoman.

S a š a. Ako umre, mi ćemo živeti ispravno, profesionalno, uljudno. Više neće leteti između nas kao kometa i zviždukati. Uvek bi zviznuo kada bi me nazvao svojim mezimčetom. Mislio je da mi se to sviđa, a ja sam crveneo za njega, nije umeo čestito ni da zviždi.

G r i š a. Puškin nam je branio da gledamo TV. Slao nas je u selo kod deke bolesnog u glavu, da bi nam ovaj svima odgrizao noseve.

G l a š a. Zauzvrat je, ne znam zašto, podsticao grickanje semenki, i čitanje krimi-priča.

S a š a. Uvek su mu bile umuzgane naočari. I čaše, iz kojih je, podrigujući i štucajući, lokao šampanjac.

N a t a š a. Napustio je mamu u najtežem trenutku, rekavši na rastanku da je glupa i, u suštini, jedna zla žena.

M a š a. Možda će zvučati cinično, ali izgovoriću. Da ga Dantes nije upucao, sama bih mu podmetnula otrov za pacove.

G l a š a. Ja bih ga kastrirala a reproduktivne organe bacila psima.

S a š a. Psi ne bi jeli tu gadost.

G r i š a. Priznajem, ja sam ga ipak na svoj način voleo. Na morskome žalub zeleni. Naravno, nije Mojdir, ali tata bi mogao da postane pristojan pisac za omladinu. Doduše, to je moje lično mišljenje. Bio je čudovišno egoističan. Govorio je da je ruski bunt gori od markiza de Sada.

S a š a. Jednom sam bio sa Puškinom u bioskopu. Davao se neki američki film. Bio je dozlabora loš, a on se, budala, smejao do suza.

M a š a. Uobraženo đubre. Nije voleo da gleda kako igram. Govorio je da sam to naučila od dresiranih pasa. Mogu li da zaigram?

S a š a. Samo napred, Marusja! Jednom će filolozi proanalizirati njegove stihove i reći: ovaj je sve pokrao od Francuza.

M a š a. Bio je to pohlepan čovek. Idemo mi tako jednom u zoološki vrt. Tata, kupi mi sladoled! Muk. Tata, makar najjevtiniji eskimo za jedanaest kopejki! Tu on plane i, zauzevši dramsku pozu Jevrejina, drekne: „nipošto ti neću kupiti“.

G l a š a. Baš lepo igraš, Marusja! I ja ću. Njegova ravnodušnost nije imala granica. Kada je priznao da je najništavniji od svih, odmah je dodao: podigao sam sebi nerukotvorenu bistu. Dobro de, cela kuća se ori!

S a š a. Ravnodušan i nedosledan muškarac, bez osećaja za humor. Jedino što je umeo dobro da radi to je da jede rezance. Od jutra do mraka ih je mažnjavao. Zato su mu i stihovi kao rezanci.

G r i š a. Ponekad bi ga obuzimali i dugi napadi straha: počeo bi da se krsti i podrhtava. Svojim očima sam video.

M a š a. Nedolično je smatrao da Amerikanci imaju budućnost i odlučno nije voleo stihove Ane Ahmatove. Jako se plašio starosti.

G l a š a. Od toga mu se definitivno pokvario karakter. Smatrao je da svakog trena sa fikom leti u susret smrti, gubeći kosu na oči zapanjene publike.

M a š a. Jednom je mene i Sašku zgrabio za kosu, privukao sebi i prošaputao: „Vi ćete, ništarije, živeti, a ja ću umreti. Bolje je biti nedarovit, makar i u kazamatu, ali živ, mlad, sa svim udima i mudima!“ Posle je na tu temu napisao čuvene stihove.

N a t a š a. Sada u našoj zemlji tako mnogo govore o Nabokovu, a da li ga je Puškin, molim vas lepo, uopšte čitao? Ne, nije, kod kuće nismo imali čak ni rečnik Dalja.

G r i š a. Na njegovom satu je rano jutro, a ljudi već davno seli da ručaju.

S a š a. Mama je preda mnom vikala na Puškina: ti si ljubitelj fufica! Kad sam to čuo, prestao sam da ga poštujem.

M a š a. Puškin i Natalija Nikolajevna su se svaki dan jurili po sobama, tražeći jedno na drugom sveže tragove prevare.

G l a š a. I još je voleo sve da onjuši. Reklo bi se da mu je baba bila keruša. Puškin me je jednom svu onjušio. Daj, Mašenjka, da te poljubim.

M a š a. Baš mi je žao što se ploča završila. Dajte mi malo dimljene kobasice. I nalijte tog vina! Svakog je dovodio do ludila. Dođe ti da mu uzvратиš nečuvenom uvredom. Da mu pljuneš u oči. Ili prosto da priđeš i da ga raspališ po njušci.

G r i š a. Nikada se nije vozio liftom. Od njega su svi dobijali glavobolju.

S a š a. Hteo je od nas da napravi Minjina i Požarskog u jednom licu.

N a t a š a. Sve je činio ne bi li se prodao Zapadu. Đeržavin je pogrešio. Lenjin je bio u pravu. Puškin je – govno nacije, koje voli da pravi pornografske snimke samoga sebe.

S a š a. Šta Lenjin ima s tim? Od Puškina neće ostati nijedna fotografija. Puškin se bojavao fotoaparata kao vatre.

N a t a š a. Šta vi znate o njemu? I bojao se i nije. Fotografisao me je, a onda je nosio slike da pokaže mami: „Evo vidi, obe su – Nataše, ali ovo je ona, lepotica, a ovo si ti, sa odviselim dupetom i jezivim podočnjacima“. Znao je da ujede za samo srce. Mama je bila užasnuta.

M a š a. Razgovor o tati nikad nije smatran znakom dobrog ukusa. Jednom sam ga pitala: Zašto te ljudi ne vole? I znate šta mi je na to rekao? Ništa.

G l a š a. Prošlog leta je bilo izuzetno toplo. Preskakale smo lastiš. Gleda nas tako, gleda Puškin sa prozora, i tek odjednom vikne: „Terate neku svoju modu tamo u dvorištu“.

N a t a š a. Nije to ništa! „Deca su – zamka prirode. Nato, i ja sam pao u nju“ – gugutao je Puškin jutrom, nežno podrigujući ne sećam se već na šta.

G l a š a. Možda je sanjao? A možda će doći vreme kada će se ispostaviti da je imao pravo?

G r i š a. Ne, takvo vreme neće doći! Pre će umreti književnost, pre će izumreti predstava o lepom. Car Nikita i četrdeset kćeri – eto šta će biti urezano na njegovom grobu. Rafael je isto imao trideset sedam godina kad je umro.

M a š a. I to mi je neko poređenje!

G l a š a. Sada je potrebna druga, liderska književnost, koja će okupiti pod svojom egidom farmere i inteligenciju.

S a š a. On će umreti a ja ću živeti u Evropi, sa Dantesom. Jahaćemo po Alzasu, po Lotaringiji. Najzad ću otvoreno moći da kažem Dantesu: tata. Kako je on lep, kako su divni naši očevi, Griša. A ovaj je znao da pravi samo devojčice.

G r i š a. Opet neko lupa. Marusja, otvori!

M a š a. Idem. Dosta s tim provaljivanjem vrata! Znači, odlučili smo? Ko li samo tako lupa?

P u š k i n. Puškin! Porodica mi se množi, raste, žagori oko mene. Sada, jamačno, nemam zašto da se žalim na život, a ni smrti ne treba da se plašim. Neženjama je dosadno na svetu: mrsko im je da gledaju nova, mlada pokolenja, a jedan otac porodice gustira mladost koja ga okružuje.

P u š k i n o v a d e c a. Matori jarac!

(S ruskog prevela **Draginja Ramadanski**)